ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2022/HC-A/382
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: މާލެ ސިޓީ ކައުންސިލް
- އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ފަރާތް: މުޙައްމަދު ވިޝާމް، ވ. ވަސްމީރުގެއަ / މާލެ (ސަވައިންޓީ 9 ކޯޕަރޭޝަން)
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ވަގުތީ އަމުރު

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:
ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ސަލީމް
ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް
ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް

ނިމުނު ތާރީޚު: 03 ރަޖަބު 1444 / 25 ޖަނަވަރީ 2023

މައްސަލަ ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވުނު ތާރީޚް: 27 ޛުލްޙިއްޖާ 1441 / 18 އޮކްޓޫބަރު 2022

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ:

- ނަންބަރު: 144-B16/VN/2022/03
- ނިންމި ތަން: ސިވިލް ކޯޓު
  ބާވަތް: ވަގުތީ އަމުރު
- ހުށަހެޅުނު ތާރީޚު: 31 އޮގަސްޓު 2022
- ނިމުނު ތާރީޚް: 31 އޮގަސްޓު 2022

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް

މާލެސިޓީ ކައުންސިލް

ޤާނޫނީ ވަކީލުން: އލ. އަބްދުﷲ ޒަކީ ، ސަލާމަން ޗެމްބަރސް އެލް.އެލް.ޕީ

އލ. އަބްދުﷲ ޝިހާބް، ސަލާމަން ޗެމްބަރސް އެލް.އެލް.ޕީ

ޑރ. މުޙައްމަދު ޒަހީރު އަޙްމަދު، ސަލާމަން ޗެމްބަރސް އެލް.އެލް.ޕީ

އލ. ޒަކީ ނަޝީދު ފާސިލް، މާލެ ސިޓީ ކައުންސިލް

އިސްތިއުނާފު ރައްދުވި ފަރާތް

މުޙައްމަދު ވިޝާމް(ނައިންޓީ 9 ކޮންސެޕްޓްސް)

ޤާނޫނީ ވަކީލު: އލ. މުޙައްމަދު ޝިހާބް އަބްދުލްރަޝީދު / ޖަސްޓިސްލީގަލް، ގދ. ގައްދޫ

މަދަނީ - ވަގުތީ އަމުރު - ވަގުތީ އަމުރު ނެރުމުގައި ބެލެންސް އޮފް ކޮންވީނިއަންސްގެ ޓެސްޓް ތަޠުބީޤުކުރުން.

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ސަލީމްގެ ރައުޔު: (ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް އަދި ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް ތާއީދު ކުރައްވާފައި)

މައްސަލައިގެ ތަފާސީލު:

1. މިއީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 144-B16/VN/2022/03 ވަގުތީ އަމުރު އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް އެދި، މާލެ ސިޓީ ކައުންސިލްގެ (މީގެ ފަހުން "އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް" ކަމަށް ބަޔާންކުރާ) ފަރާތުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅުއްވުން ބަލާފައިވާ ޤަޟިއްޔާގެ ނިޔާއެވެ.

2. މި ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތަކީ، ވ. ފަސްމީރުދިހަ/ މާލެ، މުޙައްމަދު ވިޝާމް[1] (ނައިންޓީ 9 ހޮލިޑޭސް)[2] (މީގެ ފަހުން "އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާފަރާތް" ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ) އެވެ.

މައްސަލައިގެ ކަންހިނގާފައިވާގޮތް:

3. މާލެ ސިޓީގެ ވިލިނގިލިގައި ދިރިއުޅޭ ރައްޔިތުންނަށް އެއްގަމު ދަތުރު ފަތުރު ކުރުމުގައި ލުއިފަސޭހަ ގޮލްފް ކާޓު ދިނުމަށްޓަކައި، ޖިމާފްސްޓާއި ރަބުރުމަސްޓަރި ފިރިހަލްގެ ޚިދުމަތްތައް، އެ ފަރާތުގެ ރައްޔިތުންނަށް ޚިދުމަތްދިނުމާ ގުޅޭގޮތުން އެގްރިމެންޓް[3] އާއި މާލެ ސިޓީ ކައުންސިލާ ދެމެދު 17 ޑިސެންބަރު 2013 ގައި ނަންބަރު 425-CB/PRIV/2013/130 (AGR) އެއްބަސްވުމެއް ވިއެވެ.

4. ބެލުމުން އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން އިމްޕްރިންޓަށް ލިބިދީފައިވާ އެންމެހާ ހައްޤުތައް ނައިންޓީ 9 ހޮލިޑޭސްއަށް ބަދަލުކޮށް މާލެ ސިޓީ ކައުންސިލާއި މުޙައްމަދު ވިޝާމްއާ ދެމެދު 16 ޖަނަވަރީ 2014 ގައި އެއްބަސްވުމެއް ވެފައިވެއެވެ.

---

[1] އައިޑީކާޑު ނަންބަރު: A001409

[2] ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު: SP-0600/2014

[3] ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު: T10/F/11/00312

5. މާލެ ސިޓީ ކައުންސިލާއި މުރައްމަދު ވިޝާލްއާ ދެމެދު 16 ޖަނަވަރީ 2014 ގައި ސޮއިކުރެވިފައިވާ އިސްތިވ ޙަވާލާދެވުން ނަންބަރު (AGR) 425-CB/PRIV/2013/130 އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން، ބިޔަލި ވިއްކުމަށާއި، ބިޔަލި ވިއްކުމުގެ ނިޒާމް ފޯމިލާ ކުރުމަށާއި އަދި އިތުރަށް ޓްރޭނުގެ ބޭނުމަށް ވިލިމާލޭ އެމް.ޖީ.ސީ.ސީ ފެރީޓަރމިނަލް އާއި ކައިރި ސަރަޙައްދުން 2000 އަކަފޫޓު ބިމާއި، އަދި ވިލިމާލޭގައި ދިރިއުޅޭ ރައްޔިތުންނަށް ދަތުރުފަތުރު ކުރުމުގައި ލުއިފަސޭހަ ގެނެސް ދިނުމަށް، ބިމާފެއްބާއި ރައްކާތެރި ފެސިލިޓީ ހިދުމަތް ދިނުމަށްޓަކައި ވިލިމާލޭ ސިނާއީ ސަރަޙައްދުން 1177 އަކަ ފޫޓު (ކޮޅު ނަންބަރު 58، ޕްލޮޓް ނަންބަރު 09) ބިން މާލެ ސިޓީ ކައުންސިލުން ނައިންޓީ 9 ހޮލްޑިންގްސްއަށް 16 ޖަނަވަރީ 2014 ގައި ޙަވާލުކުރެއްވިއެވެ.[4]

6. ބޮންޑިލިޔަ އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ނައިންޓީ 9 ހޮލްޑިންގްސްއާ ޙަވާލުކުރެވިފައިވާ ބިމެއްގައި ޓޫރިސްޓް ގެސްޓް ހައުސްއެއް ތަރައްޤީ ކުރުމާ ގުޅޭގޮތުން، މިނިސްޓްރީ އޮފް ޓޫރިޒަމްއާ ނައިންޓީ 9 ހޮލްޑިންގްސްއާ ދެމެދު 05 ޖޫން 2018 ގައި ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމެއްގެ ދަށުން[5] ނައިންޓީ 9 ހޮލްޑިންގްސްއިން ގެސްޓް ހައުސްއެއް ތަރައްޤީކޮށް ހިދުމަތްދެމުންދެއެވެ.

7. މާލެ ސިޓީ ކައުންސިލާއި ނައިންޓީ 9 ހޮލްޑިންގްސްއާ ދެމެދުގައި ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމާއި އެއްގޮތަށް ނައިންޓީ 9 ހޮލްޑިންގްސް އިން ހިދުމަތް (ބަގީގެ ހިދުމަތް ނުވަތަ ތިމާފެއްބާއި ރައްކާތެރި ފެސިލިޓީގެ ހިދުމަތް) ދެމުން ނުގެންދާތީ، އެ އެއްބަސްވުން ބާތިލުކޮށް، އެ އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ޙަވާލުކޮށްފައިވާ ބިންތަކެއް މާލެ ސިޓީ ކައުންސިލުގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައިވާ ތަންތަން ކަމަށް ކަނޑައަޅައި، އެތަންތަންގައި ހުރި ނައިންޓީ 9 ހޮލްޑިންގްސްގެ އެއްޗެހި އެއްކޮށް ހުސްކޮށް ދިނުމަށް އެދި ނަގައި އެތަކެތި ހުސްކޮށްދޭން 25 އޯގަސްޓް 2022 އިން

[4] މާލެ ސިޓީ ކައުންސިލްގެ އިދާރާގެ ނަންބަރު: G1/2014/02 އަދި ނަންބަރު: G1/2014/02 "ބިން ޙަވާލުކުރުމުގެ ލިޔުން"

[5] Lease agreement to the lease of the block 31 in Villimale

ފެނިގެން 07 ދުވަސް (ބަންދު ދުވަސް ހިމެނޭގޮތުން ހަތްދުވަސް) ތެރޭގައި މާލެ ސިޓީ ކައުންސިލްއާ ހަވާލުކުރުމަށް މާލެ ސިޓީ ކައުންސިލުން ނައިންޓީ 9 ހޯލްޑިންގްސްއަށް އަންގައެވެ.[6]

8. އެ އަންގާމާއި ގުޅިގެން، މުޙައްމަދު ވިސާމް (ނައިންޓީ 9 ހޯލްޑިންގްސް) ގެ ވަކީލުން އެ މައްސަލަ 31 އޮގަސްޓް 2022 ގައި ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހަޅައެވެ. އެމައްސަލަ ސިވިލް ކޯޓުގައި ބަލައުންދެނީ އެކޯޓުގެ ނަންބަރު 3087/CV-C/2022 ދަޢުވާއިންނެވެ. އެމައްސަލައިގައި ނައިންޓީ 9 ހޯލްޑިންގްސްގެ ވަކީލުން އެދިފައިވަނީ؛

8.1. ހ. މާލޭގެ ވިލިމާލެ އަވަށުގައި ތިމާފުށްޓާއި ރަށުމަތީގައި ވެރިކަމް ހިދުމަތް ދިނުމަށްޓަކައި މާލެ ސިޓީ ކައުންސިލާއެކު ވެވިފައިވާ 425-CB/PRIV/2013/130 (AGR) އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ވެރިކަމުގެ ހިދުމަތް ދިނުމަށްޓަކައި މާލެ ސިޓީ ކައުންސިލުން ކަނޑައަޅައިދެއްވާ ވެރިކަމް ދޫކުރުމުގެ ޤަރާރުތަކާއި، ވެރިކަމް ހުއްޓުވައި ގެއްލުންދިނުމާއި، އެ ހިދުމަތް ނުދޭކަމަށް ބުނެ އެ އެއްބަސްވުމާއި ނައިންޓީ 9 ހޯލްޑިންގްސްއިން ހިލާފުވެފައިވާ ކަމަށް މާލެ ސިޓީ ކައުންސިލުން ކަނޑައަޅާފައިވަނީ ބާޠިލުކުރުމާ އެއްބަސްވުމާއި، އެ އެއްބަސްވުމުގެ މަޤްސަދުތަކާއި އަދި ކޮންޓްރެކްޓްގެ ޤާނޫނު[7]ގެ 20 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި ހިލާފަށް ކަމަށް ކަނޑައަޅައި ދިނުމަށާއި؛

8.2. ކޮންޓްރެކްޓްގެ ޤާނޫނުގެ 20 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމާއި އެއްގޮތަށް ވެރިކަމުގެ ހިދުމަތް ދޫކޮށް އަދި އެ ފަރާތުގެ ޖެނާ ފުރޭނި ކާރީގެ މިނިސްޓްރީ އޮފް ޓްރާންސްޕޯޓް އެންޑް ކޮމިއުނިކޭޝަނުން ހަމަޖައްސާ "އާންމު ދަތުރުފަތުރުގެ ގޮތުގައި ވިލިމާލެ އަވަށުގައި ބަލީގެ ހިދުމަތް ދިނުމުގެ ގަވާއިދު" އާއި، އެއްބަސްވުމާއި އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ މަތިން ކަނޑައެޅިފައިވާ ވަކި ޤަވާއިދުތަކާއި ގުޅޭގޮތުން ވެރިކަމް ހުއްޓުވައިކަމާއި ދުށުވެރިކަން ހިދުމަތް ދެވޭނެ އިންތިޒާމް ސިޓީ ކައުންސިލުން ހެދުމާ ކުރަން ކަމަށާއި، އެކަންކަން ފުރިހަމަކުރުމާ މާލެ

6 މާލެ ސިޓީ ކައުންސިލްގެ އިޢުލާނު ނަންބަރު 425-CB/PRIV/2022/688 (25 އޮގަސްޓް 2022) ސިޓީ.
7 ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/91

ސިޓީ ކައުންސިލުން އަދާކުރަންޖެހޭ ޒިންމާތަށް އަދާކޮށް ނިމުމުގައިވާކަމަށް ބެލެވޭނެ ހަމައެއްނެތް ކަމަށް ކަނޑައަޅައި ދިނުމަށާއި،

8.3 މާލެ ސިޓީ ކައުންސިލުންއާއެކު ޕްރައިވާ ނަންބަރު 425-CB/PRIV/2013/130 (AGR) އެއްބަސްވުމާއި ދަށުވާގޮތަށް ފަރާތުން ހިލާފުވެއްޖާ ކަމަށް ކަނޑައަޅައި ދިނުމަށާއި؛

8.4 ފެރިކަލް ހުދުމަށް ދިނުމަށް ވަކި ގޮތަކަށް އެއްބަސްވުމުގައި ފެނިވެސްނުވާތީ، އަދި އެކަމަށްޓަކައި ޓްރާންސްޕޯޓް އެގްރީމެންޓް ވަކި ގޮތެއްދެއް ހަމަޖެހިފައިވާތީ، އެ ޒަވާއިދާއި ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ފާޑީޓާ އެއްބަސްވުމާއި ހިލާފަށް ފެރިކަލް ހުދުމަށް ދިނުމަށް ނަމަށް 9 ހޮޓެލްސޮލްގެ މުއްދަތަށް ވާހިމު ނުކުރެވޭނެ ކަމަށް ކަނޑައަޅައި ދިނުމަށާއި؛

8.5 އެއްބަސްވުމުގައި ވަކި ގޮތަކަށް ހުދުމަށް ދިނުމަށް އެޓްނަމަފްސް، ފިލިމާލޭ ރަށްޓިއުންނަށް ފަސްކަންކޮށް، ހުދުމަށް ދިނުމުގެ ގޮތުން ފެރިކަލްގެ ހުދުމަށް ނަމެއްޖީ 9 ހޮޓެލްސޮލްއިން ފަރާތުން ފުރުޞަތު ދީފައިވާކަން އަދި ދެމުންދާނެކަން ސާބިތުވާކަމަށް ކަނޑައަޅައި ދިނުމަށާއި؛

8.6 ޓޫރިސްޓް ގެސްޓް ހައުސްއެއް ތަރައްޤީކޮށް ހިންގުމާއި ގުޅިގެން ދިވެހިދައުލަތާއި ނަމެއްޖީ 9 ހޮޓެލްސޮއިން ދެމެދު 05 ޖޫން 2018 ގައި ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމަށް މާލެ ސިޓީ ކައުންސިލުން އިޢުތިރާޒުކޮށް ދަމަހައްޓަންޖެހޭ ކަމަށް ކަނޑައަޅައި ދިނުމަށާއި؛

8.7 ގެސްޓް ހައުސް ތަރައްޤީ ކުރުމުގެ އެއްބަސްވުން ބާޠިލު ކުރެވޭނީ އެ އެއްބަސްވުމުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އިންތިޒާމް މިންވަރުގެ ތެރެއިން އެކަނިކަމަށް ކަނޑައަޅައި ދިނުމަށާއި؛

8.8 މާލެ ސިޓީ ކައުންސިލުގެ 425-CB/PRIV/2013/130 (AGR) އެއްބަސްވުމާއި، ޓޫރިސްޓް ގެސްޓް ހައުސް ތަރައްޤީކޮށް، އޮޕަރޭޓްކުރުމުގެ މަސައްކަތް ކުރުމާއި ގުޅިގެން ދިވެހި ދައުލަތާއި ދައުލަތާއި ދެމެދު 05 ޖޫން 2018 ގައި ވެފައިވާ އެއްބަސްވުން، އެ އެއްބަސްވުންތަކުގެ މުއްދަތުތަކަށް ދެމެހެއްޓުމަށާއި، އަދި؛

8.9 އެ އެއްބަސްވުންތަކަށް އެ އެއްބަސްވުންތަކުގައިވާ ގޮތުގެ މަތީން ޢަމަލު ކުރުމަށް މާލެ ސިޓީ ކައުންސިލުގެ މައްޗަށް އަމުރުކޮށް ދިނުމަށް.

9. އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައިވާ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 144-B16/VN/2022/03 ވަގުތީ އަމުރަކީ، ބުނެވިދިޔަ މައްސަލައިގައި ސިވިލް ކޯޓުން ވަކި ގޮތަކަށް އަންގަންދެން، މާލެ ސިޓީ ކައުންސިލްގެ ނަންބަރު 425-CB/PRIV/2022/688 (25 އޯގަސްޓް 2022) ސިޓީއަށް ޢަމަލުކުރުން ފަސްކުރުމަށާއި، އެސިޓީގައި ބަޔާންކުރާ އެއްވެސް ކަމެއް ނުކުރުމަށް މާލެ ސިޓީކައުންސިލްގެ މައްޗަށް ވަގުތީ އަމުރު ނެރެދިނުމަށް އެދި މުޙައްމަދު ވިޝާމް (ނައިންޓީ 9 ހޯލްޑިންގްސް) ގެ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓުގައި އެދުމުން، މާލޭ ސިޓީ ކައުންސިލްގެ ޣައިރު ހާޒިރުގައި އެކޯޓުން ނެރުއްވާފައިވާ ވަގުތީ އަމުރެވެ.

ވަގުތީ އަމުރާމެދު ސިވިލް ކޯޓުން ނިންމިގޮތާއި އަދި އެ ނިންމުމަށް ވާޞިލުވި ސަބަބުތައް:

10. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 144-B16/VN/2022/03 ވަގުތީ އަމުރުގައި އެކޯޓުން ނިންމާފައިވަނީ؛

"... ނައިންޓީ 9 ހޯލްޑިންގްސްއިން މާލެ ސިޓީ ކައުންސިލްގެ މައްޗަށް ދަޢުވާކުރާ މައްސަލާގައި ސިވިލް ކޯޓުން ޙުކުމް ކުރަންދެން ނުވަތަ ސިވިލް ކޯޓުން ވަކިގޮތަކަށް އަންގަންދެން މާލެ ސިޓީ ކައުންސިލްގެ ނަންބަރު 425-CB/PRIV/2022/688 (25 އޯގަސްޓް 2022) ސިޓީއަށް ޢަމަލު ކުރުން ފަސްކުރުމަށާއި، އެސިޓީގައި ބަޔާންކުރާ އެއްވެސް ކަމެއް ތަންފީޒުކުރުމަށް މާލެ ސިޓީގެ މައްޗަށް އަންގައި އަމުރު ކޮށްފީމެވެ." މިފަދައިންނެވެ.

11. އިސްވެ ބަޔާންކުރި ވަގުތީ އަމުރު ނެރުމުގައި، ސިވިލް ކޯޓުން ރިޢާޔަތްކުރި ސަބަބުތަކުގެ ތެރެއިން، އެ އަމުރުގައި މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ؛

11.1. މާލެ ސިޓީ ކައުންސިލް އާއި ނައިންޓީ 9 ހޯލްޑިންގްސްއިން ދެމެދު ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ބަޔާގެ ޒިޔާރަތް އަތޮޅާ އަގެއްގައި ދިނުމުގެ މުޢާހަދާގައި ވިޔަފާރިން ދޫކޮށްފައިވާ 2 ބިމުގައި ނައިންޓީ 9 ހޯލްޑިންގްސްގެ ފަރާތުން ބޮޑު އިންވެސްޓްމަންޓެއް ކޮށްފައިވާކަން ހުށަހެޅިފައިވާ ލިޔެކިޔުންތަކުން އެނގެން އޮތުމާއި،

ނައިންޓީ 9 ހޯލްޑިންގްސްއިން އުރީދޫއާ ވަގުތީ އަމުރާއި ގުޅިގެން ހުށަހަޅާފައިވާ ވަޒާއިފު ތަކަކީ، ނައިންޓީ 9 ހޯލްޑިންގްސްއަށް ޤާނޫނީގޮތުން ހިމާޔަތް ލިބެންޖެހޭ މައްސަލައީ ބައްދެއް ނުވަތަ ޤާނޫނީ މަޞްލަޙަތު ޢަމަލުގެ އިޙްތިމާލު ޤާއިމުވެގެންވާކަމުގައި ޤަބޫލުކުރެވޭ މިންވަރުގެ ކާރީ ވަޒާއިފު ތަކެއްކަމުގައި ދެކޭކަމަށާއި؛

11.2. ވަގުތީ އަމުރު ނެރެދީފިނަމަ މާލެ ސިވިލް ކޯޓުން ލިބޭނެ ގެއްލުމަށްވުރެ އަމުރު ނުނެރެދިނުމުން ނައިންޓީ 9 ހޯލްޑިންގްސްއަށް ލިބޭނެ ގެއްލުން ބޮޑުކަމުގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އެސްޓީ އެމް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް ވ. ޓެލެކޮމް ޑިވެލޮޕްމަންޓް ސަރވިސަސް (މޯލްޑިވްސް) ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް ޤަޟިއްޔާގައި ބެލެންސް އޮފް ކޮންވީނިއަންސްގެ ޓެސްޓް އާ ގުޅޭގޮތުން ބަޔާންކުރައްވާފައިވާ އުސޫލަށް ރިޢާޔަތްކުރުމުން ޝަރީޢަތުން ފާހަގަކުރެވިފައިވާކަމަށާއި؛

11.3. އަދި ދަޢުވާގެ ދެފުށުގައި އެއްބަސްވުމުގެ ވަކިވާ އުރީދޫއާ ވަގުތީ އަމުރަށް އުޅުމުގެ ބިލަށް ނުވަތަ ހައިސިއްޔަތު ޤާނޫނީ ގޮތުން ނައިންޓީ 9 ހޯލްޑިންގްސްއިން އަށް ލިބިގެންވާކަމަށާއި؛

11.4. ވަގުތީ އަމުރަށް އެދި ހުށަހެޅި ތާރީޚާއި މާލެ ސިވިލް ކޯޓުގެ ސިޓީއަށް ނަޒަރުކުރާއިރު، ވަގުތީ އަމުރަށް އެދުނު ބާރުތަކަށް ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ ދަށުން، ސިވިލް ކޯޓުން އެކުލަވާލާފައިވާ ޤަވާއިދު ނަންބަރު 2022/R-105 (ސިވިލް ކޯޓުގެ މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދު) ގެ 115 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)، (ށ) އަދި (ނ) އަށް ރިޢާޔަތްކޮށް މާލެ ސިވިލް ކޯޓުގެ ދައުރު ހާޟިރުގައި އަމުރު ނެރުއްވިދާނެ ބާރުވެރިކަން ޝަރީޢަތަށް ބަލައިލާތީ، އަމުރަށް އެދުނު ފަރާތުން ޝަރީޢަތުގައި ހުށަހަޅާ

ގޮތުގެ މަތިން، ސިވިލް ކޯޓުގެ މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދުގެ 115 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)[8]، (ށ)[9] އަދި (ނ)[10] އަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، އަމުރު ރައްދުވާ ފަރާތުގެ ޚަބަރު ހާޒިރުގައި އެ ފަރާތުގެ ބަޔާން ހޯދުމަކާއި ނުލައި ވަގުތީ އަމުރު ނެރެފައިވާކަމާއި އަދި އެގޮތުގެ މަތިން ވަގުތީ އަމުރު ނެރެފައިވާކަން.

އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތައް:

12. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 144-B16/VN/2022/03 ވަގުތީ އަމުރު އުވާލުން ނެރުއްވައިދިނުމަށް ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކާއި ޚިލާފުވެފައިވާކަމަށް ބުނެ، މާލެ ސިޓީ ކައުންސިލްގެ ފަރާތުން އަންނަނިވި ނުކުތާތައް ހުށަހަޅައި އިސްތިއުނާފު ބަޔާންކޮށް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ވާހަކަ ދައްކާފައިވެއެވެ.

12.1 **ފުރަތަމަ ނުކުތާއަކީ،** ސިވިލް ކޯޓުން އަމުރު ނެރުމުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު ސްޓޭޓް ވ. އެންޓިކަރަޕްޝަން ކޮމިޝަން މައްސަލައިން ޙަވާލާދީ އެ ފަސްޖެހިގެން ވަގުތީ އަމުރު ނެރުނުގައި ޢަމަލުކުރަންވާނެ ބާރަނބޮޑުކޮށްފައިވާ ކަންތައްތަކަށް މި ފަސްޖެހިގެން ޖަވާބުދާރީ ކޮށްފައިވާ ޙަރަކާތްތައް ޤާނޫނާ ޚިލާފު ނުކުތާތަކެވެ.

12.2 **ދެވަނަ ނުކުތާއަކީ،** ވަގުތީ އަމުރު ނެރުނުގައި ބެލެންސް އޮފް ކޮންވީނިއަންސްގެ ޓެސްޓް ނިސްބަތުންކުރާ މާލެ ސިޓީ ކައުންސިލްގެ ބަޔާން އެއްވެސް ގޮތަކުން ކުރިމަތުންނެއް، ހަމައެކަނި ދަޢުވާކުރާ ނައިންޓީ 9 ހޮލްޑިންގްސްގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުމަށް ބަލައި ބެލެންސް އޮފް ކޮންވީނިއަންސްގެ

---

[8] ސިވިލް ކޯޓުގެ މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދުގެ 115 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ؛ "ވަގުތީ ފުރުޞަތާއި ރައްކާތެރިކުރުމުގެ އަމުރު ފަދަ އަމުރެއް، އެ އަމުރު ރައްދުވާ ފަރާތުގެ ހާޒިރުގައި ޝަރީޢަތުގެ ޖަލްސާގައި ނުވަތަ ބުރަވެ ތަންފީޛުކުރުމުގެ މަރުޙަލާގައި ނެރެދެވިދާނެއެވެ ." މިފަދައިންނެވެ.

[9] ސިވިލް ކޯޓުގެ މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދުގެ 115 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ؛ "މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ވަގުތީ އަމުރެއް ކޯޓަށް އެދިފައިވާ އަރިހުން ހުށަހެޅުމުގެ ޚަބަރު ރައްދުވާ ފަރާތަށް ނުދީ، އެ އަމުރަކީ އެދިފައިވާ ކަމެއް، އަމުރު ރައްދުވާ ފަރާތަށް ޚަބަރު ދިނުމަށްފަހު ބަޔާން ކުރިމަތިން ނުހޯދާނެއެވެ."

[10] ސިވިލް ކޯޓުގެ މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދުގެ 115 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ ހުސްމުއްދަތުގެ ޚަބަރު ހާޒިރުގައި އަމުރު ނެރެދެވޭނެ ގޮތްތަކެވެ.

ތަޢުރީފު ކޮށްފައިވަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އެޕީލް ޕްރޮސީޖަރ ރެގިއުލޭޝަން ވ. ޖެނެރަލް ޕްރޮސީޖަރސް ސަރކިއުލަރ (ފޯމް ވޯކް) ރެގިއުލޭޝަން ގެ ސިވިލްއާއި ބެލެނިވެރި އާދީ ކޮންވީނިއަންސް ތަޢުރީފު ކޮށްފައިވާ ގާނޫނީ ހަމައާ ޚިލާފަށް ކަމަކަށް ބޭނުން ހަރަކާތް ނިންމާއެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން ދެއްކި ވާހަކަތައް:

13. ހުރަހަށްފައިވާ އިސްތިއުނާފީ ނިކުތާއާއި ގުޅިގެން ތަފްސީލުގައި މާލީ ސިޓީ ކައުންސިލްގެ ފަރާތުން ދެއްކި ވާހަކަތަކުގައި މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ، ވަގުތީ އަމުރު ނެރުމުގައި ބެލެވެއިވާކަމަން ބެއްނޮންފައިވާ އެއްކަމަކީ ވަގުތީ އަމުރަށް އެދުން ފަރާތަކީ ވިސްނިދިޔުމުގައި ޖާއިޒު ދަރަޖަ ފަރުދުގެ ޙުޤޫޤަށް ފަރާތަކަށް ވެސް ކަމަށާއި އެހެންނަމަވެސް އެފަރާތުން ކަނޑައެޅުއްވިއުރު ޢ ޙުޤޫޤު އެމަރަށް ދެވުނު ޤާނޫނީ ކޯޓުން ކަނަވަރުކޮށްފައި ނުވާކަމާއި މި ވަގުތީ އަމުރު ނެރުއްވާފައިވަނީ ހަމައެކަނި މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުން ބުނާ ބުނުމެއްގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށްކަމަށެވެ. އަދި ނަޢިސްޖީ 9 ހޯދަޑިންގްސްގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ދައުވާގައި އެދިފައިވާ ދެފަރާތުގެ ވެރިކަމާ ޙުޤޫޤުގެ އެއްބަސްވުން ދަމަހައްޓައި ދިނުމަށް ކަމަށާއި އަދި ވަގުތީ އަމުރުގައިވެސް އެދިފައިވާ އެއްބަސްވުން ބާތިލުކޮށް ނުޖެހޭގޮތަށް ގޮސްވާ ނިކުތުމަށް އަމަލު ނުކުރުމަށް ކަމަށާއި އެހެންކަމުން ދައުވާގައި އެދިފައިވާ ކަންތައް ވަގުތީ އަމުރުން ޙާޞިލު ހޯދުމަށް އެދި ހުރަހަށްފައިވާ ކަމަށް ވެސް އެއްކަމަށް ކަމަށެވެ.

14. ދެވަނަ އިސްތިއުނާފީ ނިކުތާ ގުޅިގެން ހުށަހެޅުއްވިފައިވަނީ، ވަގުތީ އަމުރު ނެރުމުގައި ބެލެންސް އޮފް ކޮންވީނިއަންސްގެ ޓެސްޓް ތަޢުރީފު ކުރުމުގައި އާ ޓެސްޓް ނިސްބަތްކުރާ މާލީސިޓީ ކައުންސިލްގެ ބަސް އެއްވެސް ވަރަކަށް ހޯދާފައި ނުވާކަމާއި، ބެލެންސް އޮފް ކޮންވީނިއަންސްގެ މިންގަނޑަކީ ވަގުތީ އަމުރަށް އެދި ހުރަހަށްފައިވާ ކަންތައްތަކާކަން އެފަރާތަށް ހަމަޖެހޭ ގެއްލުން ވާކަމަށް ބައްލަވާފައިވާ ކަންތައްތަކާކަން އަމުރު ރައްދުވާ ފަރާތަށް ލިބޭ ގެއްލުމާ އަޅާކިޔުމުންކަމަށާއި، އެހެންނަމަވެސް މި އަމުރު ނެރުމުގައި ވަގުތީ އަމުރު ނެރެދިނުމަށް މާލީ ސިޓީ ކައުންސިލަށް ލިބޭނެ ގެއްލުމާމެދު އަމުރު ނެރުއްވުމުގެ ނަޢިސްޖީ 9

ހޮޓެލްގެސްޓަށް ވެރިން ގެއްލުން ބޭނުކުރުމުގައި ކަމަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ މާލެ ސިޓީއަށް ލިބޭނެ ގެއްލުމަކީ ކޮބައިކަން އެއްވެސް ވަރަކަށް ކޯޓުން ބަޔާންކުރައްވާ ކަމަށެވެ. އެކަން ހަމައެކަނި ބެލުން ގޮތަކީ މާލެ ސިޓީ ކައުންސިލްގެ ބަޔާނާއި ހޯދުން ނުވަތަ އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ހިފުމަށް ލިބިގަންނަން ތިބި މީހުންގެ ބަހެއް ހުށަހަޅައި ނުވާކަމަށާއި، އެސްޕީ އެކު ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް ވ. ދެރާއިރާ މެނޭޖްމަންޓް ސަރވިސަސް (ޑީއެމްއެސް) ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް ދެމެދުގައި ބޭފުޅުން އަގު ކޮންޓިނިއުއަންސް ބޭސްޓް ތަޢާރަފްވީ ކޮންޓްރެކްޓްގައިވާ އަމުރަކަށް އެދޭ ފަރާތާއި އަމުރު ޙައްޤުވާ ފަރާތުގެ ބަސް ހޯދުމަށް ފުރުޞަތުނުދީ ކަމަށެވެ. އަމުރު ޙައްޤުވާ ފަރާތުގެ ބަސް ނުހޯދައި ބޭފުޅުން އަގު ކޮންޓިނިއުއަންސް ބޭސްޓް ތަޢާރަފްވީ ކުރުމަށް އެ ކޮންޓްރެކްޓްގައި ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާކަމަށެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން އެދޭގޮތް:

15. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން މި މައްސަލާގައި އެދިފައިވަނީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 144-B16/VN/2022/03 ވަގުތީ އަމުރު އަމުރު ބާތިލުކޮށްދިނުމަށާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަކަސްބަދަލު ވ. އެންޓަރޕްރައިސަސް ކުރިޔަން ފަސްޓްއޯރާއި އެސް.ޕީ.އެކު ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް ވ. ދެރާއިރާ މެނޭޖްމަންޓް ސަރވިސަސް (ޑީއެމްއެސް) ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް ދެމެދުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ މުއާމަލާތުގެ ތެރޭގައި އަމުރަކަށް އެދޭ ފަރާތާއި އަމުރު ޙައްޤުވާ ފަރާތުގެ ބަސް ކޯޓުން ހުރި އަމުރާއެކު އަލުން ގޮތެއް ކަނޑައަޅުމަށް ބަޔާންކޮށްދެއްވުމަށެވެ.

އިސްތިއުނާފަށް ޖަވާބުދާރީވާ ފަރާތުގެ ވާހަކަތައް:

16. އިސްތިއުނާފުގެ ނުކުތާތަކާ ގުޅިގެން އިސްތިއުނާފަށް ޖަވާބުދާރީވާ ފަރާތުން ދެއްކި ވާހަކަތަކުގައި މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން "އާންމު ދަތުރުފަތުރުގެ ގޮތުގައި ވިލިމާލެ އަވަށުގައި ބަސްގެ ހިދުމަތް ދިނުމުގެ ގަވާއިދު"ގެ ދަށުން އިސްތިއުނާފަށް ޖަވާބުދާރީވާ ފަރާތަށް ހާޞިލުވެފައި ވަކި ޓެންޑަރަކުން ކަނޑައެޅިގެން ބަހީ ހުއްޓުވަކުން ހިދުމަތް ދިނުމަށްކަމަށާއި، އެއްބަސްވުމާއި

އެއްގޮތަށް ބަޔާގެ ހިދުމަތް ދޭންފެށިފައިވާތީ ހިދުމަތް ދިނުމަށްޓަކައި ޤާއިމުކުރަންޖެހޭ ރޫޙަށް ކަނޑައަޅާއި އޮތުމުންނާއި ބަޔާ ހުއްޖަތަށް ޤާއިމުކުރައްވާފައިވާ ކަމަށާއި، އެހެންނަމަވެސް ވިޔަފާރި ތަޢާރުފުކުރުމަށް ބޭނުންވާ މިންވަރަކުން ތަޢާރުފުކުރެވޭ ފަށާފަ ކުރުމުގެ ބޭނުމުގައި "ބޮކްސޭ ސަރވިސް" އެއްގޮތަށް އަ ހިދުމަތް މިވެގޮތަށް ފުރުޞަތުދީފައިވުން ދޭކަމަށާއި، ބަޔާ ހިދުމަތް ފުރުޞަތުދިނުމާއިކަމުގެ ޤާނޫނުގެ 11 ގެ ގޮތުގައި ވަކީލު އަމުރަކަށް އެދިފައިވާ އެކު ހުރިހާ ކަމަށެވެ.

17. މި މުރާފަޢާއާ ގުޅިގެން ދެބިލުގެ އިސްތިއުނާފު ހައްދުވާ ލިބިފައިވާއިރު، ޚަރަދެއް މިނިސްޓްރީއާ އެކު ވަކި އެއްބަސްވުމެއް ކުރެވި އެދިމުގައި މާލެ ސިޓީ ކައުންސިލްގެ ރުހުމާއެކު ގެސްޓް ހައުސްއެއް ހިންގާފައިވާ ކަމަށާއި، އެގެސްޓް ހައުސްއަކީ ބައިނަލްއަޤުވާމީ ފަތުރުވެރިންނަށް އަދި ފުޅުލިޔުންތަކަށް ހިދުމަތް ދެމުންދާ ތަނެއްކަމުގައި ކަމަށާއި، ވަކީލު އަމުރަކަށް އެދިފައިވާ، ކުރިމަތިކުރެވޭ ހިދުމަތް ނުދެވޭނެކަމަށް ނޯޓިސްއެއް ފޮނުވައި އެނގޭތޯ މާލެ ސިޓީ ކައުންސިލުގެ ނަމުގައި ދަފްތަރުކުރެވިފައިވާ ގެސްޓްހައުސް 25 އޮގަސްޓު 2022 ގައި ނޯޓިސްއެއް ފޮނުވުމުން ކަމަށެވެ.

18. މި ވަކީލު އަމުރު ނެރުނުގައި ސިވިލް ކޯޓުން ބަލާފައިވާ އެބުރުގައި އިސްތިއުނާފު ހައްދުވާފަރާތުން އިންތިޒާމްކުރެވުނު ކޮންފަރެންސްއެއް، އެތަން މާލެ ސިޓީ ކައުންސިލުން ނަގައިދީ ކަމަށް ވާނަމަ އިސްތިއުނާފު ހައްދުވާ ފަރާތަށް ލިބެންހުރި ނުކުތާތަށް ވަރުގެ ގެއްލުމެއް ލިބިދާނެކަމާއި، ހިދުމަތުގައި ބޭނުންކުރެވޭ ގެސްޓްހައުސާ އޮޅިފައި (ބަލި) ތަކާއި އާގެ ބޭނުން ނުކުރުމަށް ކަމަށްވާނަމަ އާގެ ބޮޑުތަކެއް ހުރުމާއި، މިފަދަ ނުފޫޒު ހަރަދުކުރެވުން ދަތިވެ އިސްތިއުނާފުގައި ކުރެވެންދާނެ ކަމެއް ކަމަށެވެ ސާބިތުވާނެ ހުރި ހުރަހަށާއި ހިލާފަށް ސިވިލް ކޯޓުން ވަކީލު އަމުރު ނެރުނީ އެއްކޮށް ފުރިހަމަކޮށްދީފައި އެއިސްބަސްޤާނޫނަށެވެ.

19. އަދި އިސްތިއުނާފު ހައްދުވާ ފަރާތުން މައްސަލަ 8 ކަމަށް އުފެއްދުނު އިސްތިއުނާފަށް، ވަކީލު އަމުރުގައި އުފެއްދުނު މައްސަލައިގައި ސިވިލް ކޯޓުން ދެކޭގޮތް ހުށަހެޅުން ނުލައި ވަކިކޮށްލަން ސިވިލް ކޯޓުން ޢަމަލުކުރުން އެއްވެސް ގޮތެއް ކަނޑައަޅާ އިސްތިރާމުގެ ނަޒަރުގައި ހުރިހާ ކަމެއް ބަލައިލުމުގެ ކުރިން ބޭނުމަށްވާތީކަމާއި،

ވަކީ އަމުރުގައި އެދިފައިވާ އެދުމާއި މައުޟޫޢާއި މައްސަލާގައި އެދިފައިވާ ކަންކަމާއި އެއްވެސް މިންވަރަކަށް ގުޅިފާހަރިފައިވާ ކަމަށް ނުދެކޭ ކަމަށެވެ.

20. ވަކީ އަމުރު ނެރުމުގައި ބެލުމުގައި ބެލެންސް އޮފް ކޮންވީނިއަންސްގެ ޓެސްޓް ތަޠުބީޤު ކުރުމުގައި މާލީ ސިޓީ ކައުންސިލްގެ ބަޔާން ހާރިޖުގައިންވާކަމަށް ބާރުންކޮށް ހުށަހަޅާފައިވާ އިސްތިއުނާފު ނުކުތާއާ ގުޅޭގޮތުން ބެލުމަށްފަހު، ވަކީ އަމުރަށް އެދިފައިވަނީ ސިވިލް ކޯޑުގެ މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ 115 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)، (ށ) އަދި (ނ) އަށް ރިޢާޔަތްކޮށްކަމަށާއި، އަމުރު ރައްދުވާ ފަރާތުގެ ޝަރުޢު ހާސިލުކުރުމުގައި ނިސްބަތުން މައްސަލައެއްކަމަށް މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ 115 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަމަށެވެ. އަދި ޝަރުޢު ހާސިލުކުރުމަށް ނުކޮށް ވަކީ އަމުރު މުޤައްދަމާ ކުރުމަށް އެދުމުގެ ބަދަލު ސިވިލް ކޯޑުގެ މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ 115 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތަށް ލިބިދޭކަމަށާއި އެފަރާތުން އެދިފައިވާ އެއްގޮތަށް ބަލަހައްޓާފައިވާ ޕޮއިންޓް އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން ފާހަގަކުރެއެވެ.

21. މިމައްސަލައިގައި ޝަރީޢަތް ހިނގަމުން ދިޔައިރު ވަކީ އަމުރު ނެރެފައިވިނަމަވެސް އަމުރު ނެރުމުގައި ދުވަހަކަށް ލިބޭން ގޮތުން އަހުލުވެރިވާ ކަމަށް އިސްތިއުނާފުކުރާފަރާތުން 25 އޮގަސްޓް 2022 ވަނަ ދުވަހު ފޮނުވާފައިވާ ނޯޓިސްއަށް ބަލަހައްޓާކޮށްފިނަމަ އިސްތިއުނާފުކުރާފަރާތަށް ލިބޭނަމަ ހަމައެކަނި މާލީ ގެއްލުމެއް ކަމަށާއި، މާލީ ގެއްލުމަކީ ފައިސާއިން އެއް ބަދަލު ނަގައިދެވިދާނެ ގެއްލުމެއް ކަމަށްވާތީ މިއީ އިއާދަ ނުކުރެވޭ ވަރުގެ ބޮޑު ގެއްލުމެއް ކަމުގައި ނުދެކޭނެ ކަމަށާއި، އެހެންނަމަވެސް ވަކީ އަމުރު ނެރުއްވިނަމަ މައްސަލަ ދަށުވާ ކުރިއަށް ގެންދިއުމުގެ ފުރުޞަތު ދިނުމަށްފަހުގައި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތަށް މާލީ ގެއްލުން ލިބޭނެ އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުގެ އިޤުތިޞާދީ ބައްދަލު ގެއްލޭނެ ސިޔާސީ ނިންމުމަށް ވަކީ އަމުރު އެދުން ފޯރުގައި ތަޠުބީޤުކުރައްވާނެކަމަށާއި، ވަކީ އަމުރު ނެރުމުގައި ބެލެންސް އޮފް ކޮންވީނިއަންސް ޓެސްޓުގެ ބޭނުމަކީ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ ބަޔާއި ހާރިޖީ ނުލިބޭ، އަދި މި އިސްތިއުނާފަށް މައްސަލައިގެ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އެދޭ ފަރާތަށް ސިވިލް ކޯޑުގެ މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ 115 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން ސިވިލް

ކޯޓުގައި އުޒުރުގެ ފުރުޞަތު އޮތް ކަމަށްކަމަށްވާތީ، އިސްތިއުނާފުކުރުވިފައިވާ ވަގުތީ އަމުރު ބާޠިލު ކުރުވިދާނެކަމަށް މަޤުބޫލު ސަބަބެއް ކަމަށް ނުދެކޭކަމަށެވެ.

ޝަރީޢަތަށް ފާހަގަކުރެވުނު ކަންކަން:

22. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 144-B16/VN/2022/03 ވަގުތީ އަމުރާއި، އެ އަމުރު އިސްތިއުނާފަށް ކުރުމަށް މާލޭ ސިޓީ ކައުންސިލްގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ދަޢުވާތަކާއި، އެ ދަޢުވާތަކާއި ގުޅިގެން މަސްއަލާގައި ހިމެނޭ ފަރާތްތަކުން ޝަރީޢަތުގައި ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކާއި، ހުށަހަޅާފައިވާ ލިޔެކިޔުންތަކުގެ އަލީގައި ޝަރީޢަތަށް ފާހަގަކުރެވުނު ކަންކަން ތިރީގައި އެވަނީއެވެ.

އިސްތިއުނާފީ ފުރަތަމަ ނުކުތާއާގުޅޭ:

23. އިސްތިއުނާފީ ފުރަތަމަ ނުކުތާގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ، އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައިމިވާ ވަގުތީ އަމުރު ސިވިލް ކޯޓުން ނެރެފައިވަނީ، ވަގުތީ އަމުރު ނެރުމާ ގުޅޭގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނޫރުލްސަބީޙް ވ. އެންޓިކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަން ޤަޟިއްޔާ[11]ގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ ޝަރުޠުތަކާ ޚިލާފަށް ކަމަށެވެ.

24. ވަގުތީ އަމުރު ނެރުމުގައި ޝަރީޢަތުން ބަލަންޖެހޭ އާންމު މިން ޝަރުޠުތައް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނޫރުލްސަބީޙް ވ. އެންޓިކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަން ޤަޟިއްޔާ[12]ގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވެއެވެ. އެ ޝަރުޠުތަކަކީ؛

[11] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/SC-A/21 ޤަޟިއްޔާ.
[12] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/SC-A/21 ޤަޟިއްޔާ.

(ހ) ވަގުތީ އަމުރަށް އެދޭ ފަރާތަށް، ޤާނޫނީ ގޮތުން ހިމާޔަތް ލިބެންޖެހޭ ދުސްތޫރީ ޙައްޤެއް ނުވަތަ ޤާނޫނީ މަރުޙަލާއެއް އޮތުމުގެ އިޙްތިމާލު ފާޅުކަން ބޮޑު ގޮތެއްގައި އޮތުން؛

(ށ) ވަގުތީ އަމުރު ނުނެރުމާ ނުލައި އަސްލު ދަޢުވާ ކުރިއަށް ގެންދެވިއްޖެނަމަ ހިނގައްޖެނަމަ ކުރިމަތިވާނެ ނުރައްކަލެއް އޮތުން؛ އަދި

(ނ) ވަގުތީ އަމުރަށް އެދޭ ފަރާތަކީ އެފަދަ އަމުރަކަށް އެދުމުގެ ސިފަ ނުވަތަ ހައިސިއްޔަތު ޤާނޫނީ ގޮތުން ލިބިގެންވާ ފަރާތަކަށްވުމުގައި ވެއެވެ.

25. އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައިވާ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 144-B16/VN/2022/03 ވަގުތީ އަމުރު ސިވިލް ކޯޓުން ނެރެފައިވަނީ، ވަގުތީ އަމުރު ނެރުމާއި ގުޅޭގޮތުން އިސްތިއުނާފުކުރުމުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ ޝަރުޠުތަކާ ހިފެހެއްޓިކަން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ދަޢުވާކުރާ ބަޔާންކޮށް، ވަގުތީ އަމުރެއް އެދި ހުށަހެޅި އަސްލު މައްސަލައިގެ ޤަޟިއްޔާގައި އެދިފައިވާ ކަންތައްތަކާއި ވަގުތީ އަމުރުން ހިމާޔަތް ހޯދުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ކަމާއި އެއްކަލަކަށް ދޭތެރޭ، އެސަބަބުގެ މައްޗަށް ފާހަގަކޮށްފައިވާ އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާއެއްކަން، އެ ނުކުތާގެ ތަފްސީލުގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކަށް އެނގެން ނެތެވެ.

26. ވަގުތީ އަމުރު ނެރުމުގައި އިސްތިއުނާފުވެފައިވާ ފާއިތުވި އިބްތިދާއީ ކޯޓުގައި ހިނގި އެއް އަސްލަކީ، ކޯޓަށް ހުށަހެޅޭ މައްސަލައަކާގުޅޭގޮތުން ނެރެވޭ ވަގުތީ އަމުރުގައި، އަސްލު މައްސަލާގައި ހިނގާ މައްސޫލިއްޔަތު ބައްޓަން ނުވަތަ ފާއިތުނުވާ މަރުޙަލާގައި އަސަރުކުރުވަނިވި ފަދަ ގޮތަކަށް ނުވަތަ އެބަޔަކު ސާބިތުކޮށް ނުވަތަ ނިޔާކޮށް ވަގުތީ އަމުރު ނެރުމުގެ ބަދަލު ކޯޓަށް ލިބިގެން ނުވާކަމުގައި، އެއްނުވާނުވަ އެވާނީ އެ މައްސަލަ ބަލާނުމުގެ ކުރިން، އެ މައްސަލާގައި ހިމެނޭ މައްސޫލިއްޔަތު ނުވަތަ ފާއިތުވި މަރުޙަލާގެ ބޭއިނ ހިމާޔަތް ކުރިއާލައި ދޫކުރަންވަން

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނުކްސްބިޒް ވ. އެންޓިކޯރަޕްޝަން ކޮމިޝަން ޤަޟިއްޔާ[13] ގައި ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

27. މާލެ ސިޓީ ކައުންސިލްގެ ނަންބަރު 425-CB/PRIV/2022/688 (25 އޯގަސްޓް 2022) ސިޓީން ނައިންޓީ 9 ހޯލްޑިންގްސްއަށް މައިގަނޑު ދެކަމެއް އަންގާފައިވެއެވެ އެއީ؛

27.1 އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތާއި އިސްތިއުނާފު ޢަޤްދުވާ ފަރާތާއި ދެމެދު ސޮއިކުރެވިފައިވާ އެއްބަސްވުން 25 އޯގަސްޓް 2022 އިން ފެށިގެން ބާޠިލުކުރިކަމާއި އަދި؛

27.2 އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ހަވާލުކޮށްފައިވާ ބިންތައް ކައުންސިލްގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައިވާ ތަންތަން ހަވާލުކުރަން ކަނޑައެޅުމާއި، އެބިންތައް ހުސްކޮށް 07 ދުވަސްތެރޭގައި ކައުންސިލާއި ހަވާލުކުރުމަށެވެ.

28. އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައިވާ ވަގުތީ އަމުރާއިގުޅޭ އަސްލު މައްސަލައިގައި، އިސްތިއުނާފު ޢަޤްދުވާ މުދައްޢަދު ވިޝާމް (ނައިންޓީ 9 ހޯލްޑިންގްސް) ގެ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓުގައި އުދުނުގޮތް، މިރިޕޯޓުގެ ކަންހިނގައިދިޔަ ގޮތުގެ ދަށުން ފާހަގަކޮށްފައިވާ ނަންބަރު 8 ގައި ނަކަލުކުރެވިފައި އެވަނީއެވެ.

29. އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައިވާ ވަގުތީ އަމުރަކީ އެއީ ނައިންޓީ 9 ހޯލްޑިންގްސްގެ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ފޯމުގައި "ވަގުތީ އަމުރު އެދޭގޮތް" މި ސުރުޚީގެ ދަށުން ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ؛ "މިމައްސަލާގައި ސިވިލް ކޯޓުން ޙުކުމް ކުރައްވާދެން ނުވަތަ ސިވިލް ކޯޓުން ވަކި ގޮތަކަށް އަންގަވަންދެން، މާލެ ސިޓީ ކައުންސިލްގެ ނަންބަރު 425-CB/PRIV/2022/688 ސިޓީ (25 އޯގަސްޓް 2022 ގެ ސިޓީ) އަށް ޢަމަލުކުރުން ފަސްކުރުމަށާއި، އެ ސިޓީގައި ބަޔާންކުރާ އެއްބަސްވުން ކަޑައް ނުކުރުމަށް މާލެ ސިޓީ ކައުންސިލްގެ މައްޗަށް އަންގާ އަމުރަކަށް ދެއްވުން އެދެމެވެ." މިފަދައިންނެވެ.

[13] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/SC-A/21 ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ހުކުމާގެ ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތަކުގެ 05 ވަނަ ނަންބަރުގެ (ބ)

30. އިސްތިއުނާފު ކުރުވިފައިވާ ވަގުތީ އަމުރާއި ގުޅޭ އަސްލު މައުޟޫޢީ މައްސަލައިގައި ހިމާޔަތް ކުރުމަށް އެދިފައިވާ ކަންކަމާއި ވަގުތީ އަމުރުން ހާސިލުކުރަން އެދިފައިވާ ފުރުޞަތަށް ބަލާއިރު، އެދިފައިވާ ވަގުތީ އަމުރުގެ ސަބަބުން އަސްލު މައްސަލައިގެ މައުޟޫޢަށް ނުވަތަ އަސްލު މައްސަލައިގެ ޙުކުމަށް އަސަރުކުރުވާނެކަމަށް އަހުރެން ނުދެކެމެވެ.

އިސްތިއުނާފީ ދަޢުވާ ނުކުތާއާ ގުޅޭ:

31. އިސްތިއުނާފީ ދަޢުވާ ނުކުތާގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ފާހަގަކުރާ ޤާނޫނީ ބަހުސަކީ، އިސްތިއުނާފު ކުރުވިފައިވާ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 144-B16/VN/2022/03 ވަގުތީ އަމުރު ނެރުމުގައި، ބެލެންސް އޮފް ކޮންވީނިއަންސް ޓެސްޓް ތަޠުބީޤު ކޮށްފައިވަނީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އެސް.ޓީ.އޯ ޕަބްލިކް ލިމިޓެޑް ވ. ދަ ފޯއިރާ މެނޭޖްމަންޓް ސަރވިސަސް (ޕްރައިވެޓް) ލިމިޓެޑް ދެމެދުގެ ޤަޟިއްޔާ[14]ގައި ބެލެންސް އޮފް ކޮންވީނިއަންސް ޓެސްޓް ތަޠުބީޤު ކުރުމާގުޅޭގޮތުން ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލާ ޚިލާފަށް، ބަލާފައިވާ ވަގުތީ އަމުރު ނެރުމުގައި ސިވިލް ކޯޓުން ބެލެންސް އޮފް ކޮންވީނިއަންސް ޓެސްޓް ތަޠުބީޤު ކޮށްފައިވާ ކަމަށް ބުނެ ފާހަގަކޮށްފައިވާ އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާއެއްކަމާއި، އިސްވެ ބަޔާންކޮށްދިން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޤަޟިއްޔާގައި، ވަގުތީ އަމުރު ނެރުމުގައި ބެލެންސް އޮފް ކޮންވީނިއަންސް ޓެސްޓް ތަޠުބީޤު ކުރުމާގުޅޭ ގޮތުން ބަޔާންކުރާ ހަމަތަކާ ޚިލާފަށް، އިސްތިއުނާފު ކުރުވިފައިވާ ވަގުތީ އަމުރު ނެރުމުގައި ބެލެންސް އޮފް ކޮންވީނިއަންސް ޓެސްޓް ތަޠުބީޤު ކޮށްފައިވާ ކަމަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ދެކޭ ސަބަބަކީ، ވަގުތީ އަމުރު ނުނެރުނުނަމަ މާލެ ސިޓީ ކައުންސިލަށް ލިބޭނެ ގެއްލުމަކަށްވުރެ އަމުރު ނުނެރުނުނަމަ ނަތީޖާއަކީ 9 ޕްރޮޖެކްޓްތަކަށް ލިބޭ ގެއްލުން ބޮޑުކަމަށް ސިވިލް ކޯޓުން ކަނޑައަޅުއްވާފައިވުން، މާލެ ސިޓީ

14 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު [2021] SC 28 ޤަޟިއްޔާ.

ކައުންސިލަރު ލިބޭނެ ގެއްލުމަކީ ކޮބައިކަން އެއްވެސް ވަރަކަށް ކޯޓުން ބެލުމެއް އަދި ވަޒަން ކުރުމެއް ނެތި އަދި އެކަމުގައި މާލެ ސިޓީ ކައުންސިލުގެ ބަސް އެންމެ ކުޑަމިނުން ސަޕްރީމްކޯޓުން ހާމަކުރައްވާފައި، އެސަބަބުގެ މައްޗަށް ފާހަގަކޮށްފައިވާ އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާއެއްކަން އެ ނުކުތާގެ ތަފްސީލުގައި ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކުން އެނގެން އޮތުމެވެ.

32. އެހެންކަމުން އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާގައި، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ފާހަގަކުރާ ކަންކަމަށް ބަލާއިރު، އެ ނުކުތާގައި އޮތް ފޯރުނީ ބަހުސާ، އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ ވަގުތީ އަމުރު ނެރުމުގައި، ދެފަރާތަށް ލިބޭނެ ގެއްލުން ސިފަ ކޯޓުން ވަޒަންކުރި ގޮތުގެ މައްސަލަ އޮތް ބަހުސްކުރެވެ.

33. ވަގުތީ އަމުރު ނެރުމުގެއްނެތި މައުޟޫޢީ ދަޢުވާ ތަސްފިޔާވެގެން ހިނގައްޖެނަމަ، އެއްވެސް ފަރާތަކަށް ލިބިދާނެ ގެއްލުމެއް ނުވަތަ ނުރައްކަލެއް އޮތް ބޮޑުކަމުގައި، ގެއްލުން ނުވަތަ ނުރައްކާ ވަޒަންކުރަން ބޭނުންކުރާ ޓެސްޓަކީ "ބެލެންސް އޮފް ކޮންވީނިއަންސް ޓެސްޓް" ކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އެސް.ޓީ.އޯ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް ވ. ޖުމެއިރާ މެނޭޖްމަންޓް ސަރވިސަސް (މޯލްޑިވްސް) ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް[15] ޤަޟިއްޔާގައި ބަޔާންކުރައްވާފައިވެއެވެ.

34. އެގޮތުން، ބެލެންސް އޮފް ކޮންވީނިއަންސް ޓެސްޓްގައި މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ އެންމެހައި ފަރާތަކަށް ލިބިދާނެ ގެއްލުން ވަޒަން ކުރަން ޖެހޭނެކަމަށް އެ ޤަޟިއްޔާގައި ބަޔާންކުރައްވާފައިވެއެވެ. އަދި ވަގުތީ އަމުރު ނެރުމަކާ ނުލައި އަސްލު މައުޟޫޢީ ދަޢުވާ ތަސްފިޔާވެގެން ހިނގައްޖެނަމަ، ކުރިމަތިވެދާނެ ނުރައްކަލާއި ގެއްލުން ވަޒަން ކުރާއިރު، ހަމައެކަނި އަސްލަށް އެދޭ ފަރާތަށް ކުރިމަތިވެދާނެ ނުރައްކަލާއި ގެއްލުމަށް ބެލުމަކީ ހަމަޖެހޭ ކަމަކަށް ނުވާނެކަމަށްވެސް އެ ޤަޟިއްޔާގައި ބަޔާންކުރައްވާފައިވެއެވެ.

15 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު [2021] SC 28 ޤަޟިއްޔާގެ 42 ވަނަ ނަންބަރު.

35. އިސްވެ ބަޔާންކުރި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އެސް.ޕީ.އެމް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް ވ. ޖުމެއިރާ މެނޭޖްމަންޓް ސަރވިސަސް (މޯލްޑިވްސް) ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ[16] ޤަޟިއްޔާއާއި ހަވާލާދީ، އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައިވާ ވަގުތީ އަމުރު ނެރުމުގައި އިޞްލާޙު ނުކުރެވޭ ނުވަތަ ތަފާތުކުރު ނުކުރެވޭ ގެއްލުމެއް އޮތްތޯ ޝަރީޢަތުން ބަލައި ގެއްލުން ވަޒަންކޮށްފައިވާ ގޮތަށް ބަލާއިރު، މައްސަލައިގައި އެދިފައިވާ ވަގުތީ އަމުރު ނެރެދިނުމަށް، މާލީ ސިޓީ ކުންސިލަރ ލިބޭން ގެއްލުމަކަށްވުރެ އަދަދު ނުކުރެވިދާނުން ނަރައިންޖު 9 ހޮޓެލްސްގެސްޓްއަރ ލިބިގެންދާން ގެއްލުން ބޮޑުކަމަށް ސިވިލް ކޯޓުން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

36. އެގޮތުން، މި މައްސަލައިގައި ވަގުތީ އަމުރު ނުނެރުނިއްޔާމަ އަމުރަށް އެދުނު ނަރައިންޖު 9 ހޮޓެލްސްގެސްޓްއަރ ލިބޭނެ ގެއްލުމުގެ ގޮތުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ، ހިދުމަތުގައި ބޭނުންކުރެވޭ ނަރައިންޖު 9 ހޮޓެލްސްގެސްޓްއިން ގެސްޓްކުރާ އުޖޫރަ (ބީޕީ) ތަކާއި ބޭރުން ދުވާލާ ފިހާރަތަކުގައި، އޭގެ ބޭނުން ނުކުރެވޭ ކަރަންޓާއި އޭގެ ބޭރުގެ ހަރަދުތައް، މިފަދަ ކަންކަން ބަލައިގެންނެވެ. އަދި އެ އިންވެސްޓްމަންޓް ކުރަންޖެހިފައިވާ އަދި ދެފަރާތުގެ އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ހަވާލުކުރެވިފައިވާ ދެމުމުގައި ނަރައިންޖު 9 ހޮޓެލްސްގެސްޓްއިން 18,000,000/-ރ. (އަށާރަ މިލިއަން ރުފިޔާ) ގެ ބޮޑު އިންވެސްޓްމަންޓެއް ގެސްޓް ހައުސްއެއް ތަރައްޤީ ކުރުމަށް، އެކަން މާލީ ސިޓީ ކައުންސިލުން ނަގައިދީ ކުރަން ވާނަމަ ނަރައިންޖު 9 ހޮޓެލްސްގެސްޓްއަރ އިޖާރާ ނުހިފުން ވަރުގެ ގެއްލުމެއް ލިބިދާނެކަމަށެވެ.

37. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 144-B16/VN/2022/03 ވަގުތީ އަމުރު ނެރުމުގައި، އަމުރަށް އެދުނު ފަރާތަށް ލިބޭނެ ގެއްލުން ވަޒަންކޮށްފައިވާ، އަމުރު ރައްދުވާ ފަރާތުގެ ބަސް ހުށަހަޅައި ނުލައި، އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތަށް ދަތިކުރުގައި އެދުނު ވަގުތީ އަމުރު ނުނެރުނަމަ، އެ އަމުރު ރައްދުވާ މާލީ ސިޓީ ކައުންސިލަށް

---

16 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު [2021] SC 28 ޤަޟިއްޔާގެ 42 ވަނަ ނަންބަރު.

ލިބިގެންދާނެ ގޮތުގެމަތިން ޢަމަލު ނުކުރުމުގެ، ޢަމަލަށް އުފުލުން ނަގައިދޭ 9 ވަނަ މާއްދާގައި ބާރުއަޅާފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ގޮތުން ބޭނުކަމަށް ޝަރީޢަތުން ދެކެއެވެ، އަދި ރައްދުވާ މާއްދާ ސިފަ ކަނޑައަޅުއްވާ އެއިރު ހުށަހެޅުމުގެ ގޮތެއްގައި ކުރިމަތިލާ ނުވެއެވެ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ ދަށުން، ސިވިލް ކޯޓުން އެކުލަވާލައިފައިވާ ގަވާއިދު ނަންބަރު 2022/R-105 (ސިވިލް ކޯޓުގެ މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދު) ގެ 115 ވަނަ މާއްދާއަށް ރިޢާޔަތްކޮށްފައި އެކަމެއް ނުވެއެވެ.

38. އިސްތިއުނާފު ދަޢުވާ ފެށުމަށް ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި މައްސަލާގައި ވަކީލު ޢަމަލު ނުކުރުމުގެ ދަށުން އެފަދަ ލިބިގެންދާނެ ލިބިގެންވާ ކަނޑައަޅާފައިވާ، މާލީ ސިޔާ ކަރުނަވާލާއި ނަމްބަރ 9 ވަނަ މާއްދާގެ ދެވަނަ 16 ޖަނަވަރީ 2014 ގައި ފާސްކުރި އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ނަމްބަރ 9 ވަނަ މާއްދާއަށް ޤާނޫނީގޮތުން ބިމުގައި، ނަމްބަރ 9 ވަނަ މާއްދާއިން މަނާކުރާ ކޯޓުތަކުގެ ގޮތުން ހިމެނޭ ފަށައިފައި ކަނޑައެޅުނުގޮތުގެ، އެ ގޮތުގެ ހުކުމު ކުރައްވާ ކޯޓުތަކުގެ ފިޔަވަޅު އަދި ޖަދުވަލާއި ނަމްބަރ 9 ވަނަ މާއްދާގެ ދެވަނަ 05 ޖޫން 2018 ގައި ފާސްކުރި އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން މައްސަލައިގެ ލިޔެކިޔުންތަކުން ފެނިގެންދިޔައެވެ.

39. ކޯޓުން އިސްވެ ބަޔާންކުރި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އެސް.ސީ.އޭގެ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް ވ. ޖުމްހޫރީ ޑެވެލޮޕްމަންޓް ސެކިއުރިޓީސް (މޯލްޑިވްސް) ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް[17] ގެ ޝަރީޢަތުގައި ބަޔާންކުރި، ވަކީލު ޢަމަލު ނުކުރުމަކީ ޙަރަކާތް ކަމަށް ބެލޭނީ ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ހިނގައިދާނެ ކޯޓުގެ ވެރިންނާ ކަމަށް ބަލާކަމަށް ނުކުރައްވާފައި ގޮތުން ވަޒަން ކުރާއިރު، ހަމައެކަނި ޢަމަލު އެދި ފަރާތަށް ކޯޓުގެ ވެރިން ނުކުރައްވާފައި ގޮތުގެ ބެލުމަކީ ހަމަޖެހޭ ކަމަކަށް ނުވާނެކަމަށް ބައްޔާންކުރެ، އިސްތިއުނާފު ކުރުމުގެ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 144-B16/VN/2022/03 ވަކީލު ޢަމަލު، އެ ޢަމަލު ދަޢުވާ މާއްދާ ސިޔާސަތުގެ އަމުރު ހުށަހެޅުމަށް ބަޔާންކުރިފަދަ ކަނޑައަޅައި ނުވެއް ސިވިލް ކޯޓުން ނުކުރެއްވި، އަދި ދަޢުވާ މާއްދާ

[17] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 28 SC [2021] ޤަޟިއްޔާގެ 42 ވަނަ ނަންބަރު.

ސިޓީ ކައުންސިލަށް ލިބޭނެ ގެއްލުން ފައިނޭންޝަލްކޮށް ކޯޓުން ރިޕޯޓަށްކުރި އަސެސްމަންޓް އާ އަދުރުން އެނގެން ނެތެވެ. މައްސަލައިގައި ހިމެނޭފަރާތްތަކަށް ލިބޭނެ ގެއްލުން ބަލައި އަގައި ކަނޑައެޅުން ނޫނީ، މައްސަލާގައި ހިމެނޭ ދެފަރާތަށް ލިބޭނެ ގެއްލުމުގެ ކުޑަބޮޑުމިން ފައިނޭންޝަލްވެލުއޭޝަނަކަށް އަޅުގަނޑު ނުދެކެމެވެ.

40. ސިވިލް ކޯޓުގެ މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދު ގެ 115 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން، ވަކީލު އަޖުރައާއި ޚަރަދުކުރިކަމުގެ އަދަދު ފަދަ އަދަދެއް، އެ އަދަދު ރައްދުވާ ފަރާތުގެ ވަކީލުގައި އަދި އެފަރާތުގެ ބަސް ހުށަހެޅުމާއި ނުލައި، ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ނުވަތަ ޝަރީޢަތުގެ ތެރޭގައި ނުވަތަ ހުކުމް ތަންފީޛުކުރުމުގެ މަރުޙަލާގައި ނެރެދިނުމަށް ބަޔާންކޮށްދެއްވާފައިވުމުން، އެ މާއްދާއަށް ރިޢާޔަތްކޮށް އެފަދަ ވަކީލު އަޖުރައް ނެރުމުގައި، ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލައިގެ ވަނައިގެންވާ އެންމެހާ ކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، ހަމައެކަނި އަޖުރަތް އެދުން ފަރާތުގެ ބައްދުވައް ހިމާޔަތްކުރުމުގެ ބަރަދުގައި، އަމުރު ކަނޑައަޅާ ފަރާތުގެ ދަސްތޫރީ ހައްޤުތަކާއި ދެފަރާތުގެ ބައްޓަމަކަށްވުރެ ޝަރީޢަތުން ނަޒަރުކޮށް، ދެފަރާތުގެވެސް ބައްޓަމަށް ހިމާޔަތްކުރުމުގެ ގޮތުގެ މަތިން، ވަކީލު އަމުރު ނެރުމަކީ އެންމެ ރަނގަޅު ގޮތްކަމަށް ޝަރީޢަތުން ދެކެއެވެ.

މައްސަލަ ނިންމަން ފެނުނުގޮތް:

41. އެހެންކަމުން، އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައިވާ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 144-B16/VN/2022/03 ވަގުތީ އަމުރު ބާޠިލްކޮށް މައްސަލަ ނިންމަން ފެނުނެވެ.

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒުގެ ރައުޔު:

42. މިމައްސަލައިގައި ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ސަލީމްގެ ރައުޔާއި އަޅުގަނޑު އެއްބަސްވަމެވެ.

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލްގެ ރައުޔު:

43. މިމައްސަލައިގައި ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ސަލީމްގެ ރައުޔާއި އަޅުގަނޑު އެއްބަސްވަމެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ އިޖުރާއަތު ބައްޓަންކޮށްދިނުން:

44. މި ޤަޟިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން ނިންމުމުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓަށް އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ޙައްޤު މައްސަލައިގެ ފަރާތްތަކަށް ލިބިގެންވެއެވެ. އެގޮތުން، އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހަޅުމުގެ މުއްދަތަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން މި ޤަޟިއްޔާ ނިންމާ ތާރީޚުން ފެށިގެން 30 (ތިރީސް) ދުވަހެވެ.[18] މި މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓު ހަވާލުކޮށްދިނުމަށްއެދިފައިވާނަމަ، އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ މުއްދަތު ގުނަން ފަށާނީ ތާރީޚަކީ، ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓު ހަވާލުކުރުމަށް ތައްޔާރުވާ ތާރީޚެވެ.[19] އެހެން ނަމަވެސް، ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓާ ނުލިބި ބައްޓަންކޮށްފައި އިސްތިއުނާފަށް ހުށަހެޅިދާނެއެވެ.[20]

ޙުކުމް:

ދެންފަހެ، އިސްލާމް ޝަރީޢަތާއި ޤާނޫނުތަކުގެ ނުކުތާތަކުގެ ބައްޓަންކުރެވުނުގޮތުގައި ކަންކަން އެގޮތުގެ މަތިން ހުރުމުން، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 144-B16/VN/2022/03 ވަގުތީ އަމުރު ބާޠިލުކޮށް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި މި ޤަޟިއްޔާ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ޙުކުމްކޮށްފީމެވެ.

މި ޤަޟިއްޔާ ބެލި ޙުކުމް ކުރީ:

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ސަލީމް
(ރިޔާސަތު)

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް

19 ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)
20 ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)
21 ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)